

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 398/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Ing. Ivana Šteinerja, PhD. – súdneho exekútora**, so sídlom Exekútorského úradu Lipová 7, Nové Mesto nad Váhom, zastúpeného LAW FIRM s.r.o., Špitálska 10, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 18C/29/2016-213 z 8. marca 2019, proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza č. k. 18C/29/2016-285 z 25. marca 2022, proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/61/2019-270 z 22. júla 2020 a proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/60/2023-334 zo 16. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok okresného súdu v jeho III. výroku o nároku na náhradu trov konania a na to nadväzujúce uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom o výške náhrady trov konania. Navrhuje zrušiť aj napadnuté rozsudky krajského súdu v ich I. (potvrdzujúcom) výroku a vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených a vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľ ako súdny exekútor, vymáhajúci pohľadávku oprávneného od povinného, vystupoval v civilnom spore o poddlžníckej žalobe voči žalovanému (dlžník povinného) ako žalobca v 2. rade. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu ako nedôvodnú zamietol, vo zvyšku konanie zastavil a priznal žalovanému voči žalobcom v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa záveru súdu žalobcovia nepreukázali splnenie predpokladov na podanie poddlžníckej žaloby, keď v konaní nebola preukázaná ich aktívna legitímácia a zároveň ani existencia splatného dlhu žalovaného. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a podľa § 256 ods. 1 CSP.

3. O odvolaní žalobcu v 1. rade rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 6Co/61/2019-270 z 22. júla 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku I (zamietnutie žaloby) a v súvisiacom výroku III (nárok na náhradu trov konania) vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade potvrdil.

4. Následne okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom rozhodol napadnutým uznesením č. k. 18C/29/2016-285 z 25. marca 2022 o výške trov konania tak, že uložil žalobcom povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovanému náhradu trov konania vo výške 4 146,87 eur. Proti tomuto uzneseniu nebola podaná sťažnosť.

5. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas aj sťažovateľ (žalobca v 2. rade), o ktorom bolo dodatočne až na jeho urgenciu z 23. januára 2023 zistené, že ide o samostatné podanie sťažovateľa. Na to požiadal súd svojím podaním z 8. marca 2023, aby odvolanie predložil odvolaciemu súdu, navrhol zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti uznesenia o výške trov a súčasne aby súd v rámci autoremedúry dané uznesenie ako predčasne vydané zrušil. Vo svojom ďalšom podaní z 5. mája 2023 doplnil odvolanie týkajúce sa výroku trov konania, v ktorom súd upozornil, že v rámci rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania nie je možné založiť pasívnu solidaritu, ak nevyplýva z hmotného práva. Krajský súd napadnutým rozsudkom č. k. 6Co/60/2023-334 zo 16. januára 2024 rozhodol vo vzťahu k sťažovateľovi totožným potvrdzujúcim výrokom, ako to bolo v prípade žalobcu v 1. rade.

5.1. V nadväznosti na rozsudok odvolacieho súdu vydaného vo vzťahu k sťažovateľovi (ako žalobcovi v 2. rade) bola vyznačená nová právoplatnosť (28. február 2024) a vykonateľnosť (5. marec 2024) uznesenia o výške trov konania z 25. marca 2022. Vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade zostala pôvodne vyznačená právoplatnosť (14. apríl 2022) a vykonateľnosť (18. apríl 2022) uznesenia z 25. marca 2022 (por. bod 4 tohto uznesenia).

6. Uvedené rozsudky odvolacieho súdu neboli napadnuté dovolaním.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie nároku na náhradu trov konania (III. výrok). Na základe argumentačnej podpory komentára k Civilnému sporovému poriadku k téme zásady úspechu pri procesnom spoločenstve zdôrazňuje, že žalobcovia nežalovali solidárny záväzok, ale každý vlastný (samostatný/nesolidárny) nárok. Z tohto dôvodu nemohol súd založiť solidaritu pri nároku na náhradu trov konania, ak tá nevyplývala z hmotného práva. Sťažovateľ dodáva, že žaloval svoj nárok ako trovy exekúcie (20 % zo žalovanej sumy), teda nepomerne menšiu sumu. Zodpovednosť za platenie trov žalobcu v 1. rade nepovažuje za spravodlivé.

8. K napadnutému uzneseniu okresného súdu o výške trov konania sťažovateľ tvrdí, že to nemohlo byť vydané dva roky pred tým, ako bolo rozhodnuté rozsudkom krajského súdu o odvolaní sťažovateľa, a rovnako súd nemohol vyznačiť tomuto uzneseniu právoplatnosť a vykonateľnosť. Sťažovateľovi tak bolo odopreté aj právo na opravný prostriedok proti rozhodnutiu o výške trov konania po vydaní meritórneho rozhodnutia.

9. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k sťažovateľovi, namieta porušenie práva na odôvodnenie rozhodnutia nevysporiadaním

sa s hlavnou námietkou doplneného odvolania (o založení pasívnej solidarity pri nároku na náhradu trov konania, ktorá nevyplýva z hmotného práva). Namieta aj nerešpektovanie vôle žalovaného, ktorý výslovne nežiadal priznať trovy konania. Z dôvodu totožnosti výrokov oboch napadnutých rozsudkov odvolacieho súdu navrhuje zrušiť aj napadnutý rozsudok odvolacieho súdu o odvolaní žalobcu v 1. rade.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatná sťažnostná námietka, a to založení pasívnej solidarity (solidárneho záväzku žalobcu v 1. rade a sťažovateľa) pri rozhodovaní konajúcich súdov o nároku protistrany sťažovateľa na náhradu trov, hoci to z hmotného práva nevyplýva, predstavuje zásadný argument v prospech dôvodnosti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti konštatuje, že argumentácia sťažovateľa napáda právne posúdenie okresného súdu o náhrade trov konania a nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu v tejto otázke. Namieta porušenia svojich práv aj uznesením okresného súdu o vyčíslení trov konania, ktoré vydanie časovo predchádzalo vydaniu rozhodnutia o „zabudnutom“ odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudkom krajského súdu, ktorým rozhodol o odvolaní žalobcu v 1. rade.

11. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje svoje poslanie vyplývajúce z čl. 124 ústavy, ktorým je poskytovanie efektívnej a účinnej ochrany základných práv a slobôd bez zbytočných prietahov a v primeranej dobe, a to všetkým navrhovateľom, ktorí na ňa obrátili. Ústavná sťažnosť je pritom špecifický prostriedok slúžiaci na ochranu ústavne zaručených (ústavných) práv a slobôd, ktorú je možné podať iba za určitých okolností a ústavný súd sa ňou nemusí vecne zaoberať vždy, ale iba v niektorých zákonom vymedzených prípadoch. K sťaženiu realizácie tejto kľúčovej úlohy ústavného súdu dochádza v aplikačnej praxi najmä v prípade, ak je ústavný súd konfrontovaný s podaním ústavných sťažností, ktoré už na prvý pohľad možno charakterizovať ako bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti hraničiacich s formálnym a nelegitímnym uplatňovaním práva na ústavnú ochranu.

12. Z toho uhla pohľadu sa ústavná sťažnosť sťažovateľa javí ako zjavne bezúspešná, a to jednak primárne z hľadiska (I.) vymedzeného predmetu ústavnoprávneho prieskumu (napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu) nerešpektujúceho ústavný príkaz princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, IV. ÚS 471/2022), a sekundárne aj z hľadiska (II.) minimálnej ústavnoprávnej argumentácie [(§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] v zásade nespôsobilej vyvolať kasačnú právomoc ústavného súdu. Inými slovami, v danom prípade ústavný súd identifikoval dôvody procesnej povahy, ktoré mu bránia meritórne prerokovať túto vec.

13. Pre právomoc ústavného súdu chrániť základné práva a slobody založenú na princípe subsidiarity musia byť splnené dva základné predpoklady a to, že o tejto ochrane nerozhoduje iný súd (čl. 127 ústavy a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a súčasne že sťažovateľ vyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov. V koncepte princípu subsidiarity je vylúčené, aby sťažovatelia obchádzali nevyhnutný článok

reťazca subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorá je použiteľná až ako finálny prostriedok nápravy v sústave štátnych orgánov.

14. Sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou urobil prielom do princípu subsidiarity, ak predmetom ústavnoprávneho prieskumu učinil:

- a) právoplatný rozsudok súdu prvej inštancie, proti ktorému bolo prípustné odvolanie sťažovateľom podané a napadnutým rozsudkom krajského súdu posudzované, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci;
- b) právoplatný rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci výrok o náhrade trov konania, vo vzťahu ku ktorému sťažovateľ nevyčerpal prípustné dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP (I. ÚS 275/2018, I. ÚS 300/2020, IV. ÚS 34/2021), čo predstavuje dôvod, pre ktorý ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde;
- c) právoplatné uznesenie okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom o výške trov konania, proti ktorému bola prípustná sťažnosť, avšak sťažovateľom nevyužitá, a preto ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

15. Pokiaľ sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol aj rozsudok, ktorým krajský súd rozhodol o odvolaní žalobcu v 1. rade, teda osoby odlišnej od sťažovateľa, je potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou. V konaní o ústavnej sťažnosti môže byť navrhovateľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody. Podľa judikatúry ústavného súdu majú aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti iba tie osoby (fyzické alebo právnické), ktorých základné právo alebo sloboda boli porušené. Ústavnú sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, nie svojich (I. ÚS 56/98, II. ÚS 50/08, III. ÚS 473/2011). Do úvahy by pripadal aj ďalší dôvod odmietnutia tejto časti ústavnej sťažnosti, a to oneskorenosť jej podania podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. septembra 2020. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súde doručená 29. apríla 2024, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími uplatnenými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu